

Grønlands Selvstyre
Beretning om den udførte
revision 2023
(Revisionsprotokol)

Indholdsfortegnelse

1.	Årsregnskabet	1458
2.	Konklusion på den udførte revision	1459
3.	Den finansielle revision	1465
4.	Juridisk-kritisk revision	1475
5.	Forvaltningsrevision	1481
6.	Større forvaltningsrevisions-undersøgelser	1484
7.	Oplysning om andre revisionsopgaver af andre enheder	1485
8.	Øvrige oplysninger	1487
9.	Underskrifter	1488

1. Årsregnskabet

Naalakkersuisut har aflagt årsregnskabet for Namminersorlutik Oqartussat – Grønlands Selvstyre 2023.

Deloitte har som den valgte eksterne revisor revideret årsregnskabet i overensstemmelse gældende love, regler og standarder.

Årsregnskabet med tilhørende bilag (regnskabsforklaringer) – som vi har revideret - udviser følgende hovedtal:

	2023 mio.kr.	2022 mio.kr.
Driftsresultat	-698	-196
Drift- anlæg & udlånsresultat (DAU-resultat)	-431	-123
Resultat korrigeret for kommercielle udlån (DA-resultat)	-421	-113
Aktiver	10.518	9.888
Egenkapital/balancekonto	-8.123	-7.305.

- er lig med overskud og positiv balancekonto

Revisionens formål, omfang og udførelse, revisors rapportering samt ansvarsfordelingen mv. er beskrevet i Deloitte's "Standardvilkår og -betingelser".

1.1. Overordnede kommentarer til regnskabet

Årets resultat er påvirket af, at Selvstyret har indtægtsført et beløb på 170 mio. kr. i forbindelse med Mittarfeqarfiits overgang fra nettostyret virksomhed til selskab.

Dette skal ses i lyset af, at Selvstyret i 2022 afskrev et tilgodehavende hos Mittarfeqarfiit på ca. 115 mio. kr.

For 2022 og 2023 under ét har omdannelsen af Mittarfeqarfiit til selskab påvirket Selvstyrets resultat positivt med 55 mio. kr.

2. Konklusion på den udførte revision

2.1. Revisionspåtegning

På baggrund af den udførte revision har vi forsynet årsregnskabet med en påtegning uden forbehold, fremhævelse eller kritiske bemærkninger.

Revisionspåtegningen fremgår af årsrapporten side 7-9.

Som det fremgår af ovenstående, så har vi forsynet Landskassens regnskab for 2023 med en påtegning uden forbehold.

Det betyder, at Landskassens regnskab samlet set giver et retvisende billede under hensyntagen til Landskassens regnskabsprincipper – og inden for det fastsatte niveau for, hvad der er væsentligt for en regnskabslæsers vurdering af regnskabet.

Vi finder fortsat, at kontrolmiljøet, herunder dokumentationen for – og opfølgningen på - udførte kontrolhandlinger ikke altid lever op til, hvad der må kunne forventes i en organisation af Selvstyrets størrelse og kompleksitet.

Som det vil fremgå af de følgende afsnit, så er der derfor i lighed med tidligere år stadig en del områder, hvor administrationen kan styrkes yderligere.

2.2. Årets revisionsbemærkninger

Vi har ikke identificeret nye revisionsbemærkninger for 2023.

2.3. Opfølgning på tidligere revisionsbemærkninger

Vi har fulgt op på tidligere afgivne revisionsbemærkninger og gennemgået Naalakkersuisuts kommentarer til vores Revisionsprotokol af 27. april 2023, ligesom vi har gennemgået Revisionsudvalgets betænkning om forslag til Inatsisartut-beslutning om godkendelse af Landskassens regnskab for 2022.

Nr.	Revisionsbemærkning	Reference	Status
2013-04	Indskærpelse af bruttolønlisternes vigtighed i forhold til den interne kontrol	2.3.1	Åben

2020-01	Afstemning af mellemværender med andre offentlige organisationer	2.3.2	Åben
2021-02	It – brugerstyring	2.3.3	Åben
2021-03	Afstemning af leverandørgæld og banksaldi	2.3.4	Delvist åben
2022-01	Administration af ESU og BSU lån	2.3.5	Åben
2022-02	Periodisering af udgifter til refusion af kommunale udgifter til lovhjemlede overførsler til personer	2.3.6	Lukket
2022-03	Opgørelse og revision af udgifter i tilknytning til Covid-19	2.3.7	Lukket

Punkter slettes fra oversigten året efter de betragtes som værende afklaret.

2.3.1. Indskærpelse af Bruttolønlisternes vigtighed i forhold til interne kontroller (2013-4)

I revisionsprotokollen for 2013 side 955 anførte vi følgende:

” Vi har herunder ved besøg i decentrale enheder testet enhedernes kontrol af bruttolønslister. Dette er en nøglekontrol i forhold til sikring mod, at der udbetales forkerte lønninger. Bruttolønslisterne gennemgås med forskellig grad af omhyggelighed og vi anbefaler, at vigtigheden af denne kontrol indskærpes over for de enkelte enheder.”

Vi har ved årets revision konstateret at forholdet er forbedret. Der er indført et nyt system til udsendelse og kontrol med godkendelse af udsendte bruttolønslister.

Systemet fungerer dog på enkelte områder fortsat ikke som forudsat, hvorfor vi fastholder vores revisionsbemærkninger fra tidligere.

Vi følger op på kontrollen med bruttolønslisterne i 2024.

Vi fastholder derfor vores revisionsbemærkning fra tidligere.

2.3.2. Afstemning af mellemværender med andre offentlige organisationer (2020-01)

Det er vigtigt for regnskabets retvisende billede at indtægter og udgifter indregnes i korrekt periode. Et væsentligt element i sikringen heraf er, at tilgodehavender og gæld afstemmes til modparternes registreringer – løbende såvel som i forbindelse med årsafslutningen.

Selvstyret har mellemværender med kommunerne, med de nettostyrede virksomheder og med flere af de helejede selskaber.

Dermed får Selvstyret også en nøglerolle i forhold til at sikre denne sammenhæng på tværs af den offentlige sektor og de helejede selskaber.

Det er en målsætning for den nye kontoplan, at der skabes et bedre grundlag for opgørelsen af økonomien på tværs af den offentlige sektor.

Også derfor er det afgørende, at der er symmetri i indregningen af indtægter og udgifter på tværs af enheder – og at der gennem kontering og rapporter skabes grundlag for afstemning af ”interne” udgifter og indtægter, tilgodehavender og gæld på tværs af Selvstyret, kommunerne, de nettostyrede virksomheder og selskaber ejet af Selvstyret.

Der er i 2023 arbejdet meget med sikringen af denne symmetri, herunder med afstemning af mellemværender pr. 31.12.

Arbejdet er dog afhængig af, at modparterne prioriterer tilsvarende med ressourcer til dette arbejde. Der er fortsat udestående pr. 31.12., herunder i forhold til mellemværendet med Kommune Kujalleq.

Vi vil derfor følge op herpå i forbindelse med revisionen 2024 og holder revisionsbemærkningen åben.

2.3.3. Styring af brugeradgang på it-området (2021-02)

Som led i revisionen af Grønlands Selvstyre har vi evalueret design og implementering af udvalgte generelle it-kontroller, som vi vurderer relevante for at kunne aflægge en årsrapport, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, og som er i overensstemmelse med de lovgivningsmæssige krav. Vi har ikke testet kontrollernes operationelle effektivitet.

På baggrund af vores revision af udvalgte generelle it-kontroller, som vi har vurderet relevante i forhold til at foretage en vurdering af det overordnede modenhedsniveau på it-kontrolområder i Naalakkersuisut, har vi identificeret følgende væsentlige områder til forbedring:

- Vi anbefaler, at Naalakkersuisut udarbejder en formel brugeradministrationsprocedure, omfattende alle systemer og platforme. Proceduren bør omfatte:
 - Proces for oprettelse af brugere og tildeling af rettigheder.
 - Proces for periodisk (minimum årlig) revurdering af adgange og rettigheder inkl. stillingtagen til hvorvidt, der er etableret betryggende funktionsadskillelse.
 - Nedlukning af brugere rettidigt ved fratrædelse.

I forlængelse heraf anbefaler vi, at Naalakkersuisut sikrer at proceduren forankres i hele Selvstyret med henblik på at sikre at denne følges konsekvent og brugernedlæggelser og den periodiske revurdering af rettigheder og funktionsadskillelse formelt dokumenteres.

Vi holder derfor fortsat revisionsbemærkningen åben.

2.3.4. Afstemning af leverandørgæld og banksaldi (2021-03)

Afstemning af mellemværender med eksterne leverandører er en nøglekontrol i forhold til sikringen af en korrekt periodisering af køb af varer og tjenester. Dette har igen stor betydning for om, såvel den løbende budgetopfølgning som årsregnskabet er retvisende.

Der har været arbejdet med at styrke processen på området i løbet af året, men såvel vores revision i løbet af året som i forbindelse med årsafslutningsprocessen har vist, at der ikke foretages

afstemninger i tilstrækkeligt omfang, samt at de foretagne afstemninger indeholder for mange åbenstående poster, hvorfor der fortsat er behov for at arbejde videre med afstemninger af mellemværender med kreditorer.

Vi anbefaler, at arbejdet med afstemning af kreditorer og afklaring af eventuelle åbentstående mellemværender skærpes yderligere fremadrettet, således at der fokuseres på månedsvist at afstemme top10 leverandører samt udføres kontrol af afstemningerne.

VI holder derfor fortsat revisionsbemærkningen åben for såvidt angår afstemningen af kreditorer, mens revisionsbemærkningen betragtes som lukket for såvidt angår afstemningen af likvide beholdninger.

2.3.5. Administration af ESU og BSU lån (2022-01)

Selvstyret har udlån (ESU; BSU) for ca. 1,9 mia. kr., der i dag administreres ved hjælp af det nuværende lånesystem.

Det er besluttet at erstatte det nuværende lånesystem med et nyt lånesystem. Baggrunden for dette er dels, at det nuværende lånesystem er baseret på en ældre teknologi og dels at systemet mangler en række funktioner til administration af låneordningerne.

I forbindelse med forberedelserne til anskaffelsen af det nye lånesystem er man blevet opmærksomme på en række andre udfordringer i den nuværende/hitidige forvaltning af Selvstyrets udlånsportefølje.

Udfordringerne er primært knyttet til lån, der hidtil har været rente- og afdragsfrie, og som derfor har været bogført til 0 kr. i Selvstyrets regnskab – og herunder primært den del, der er knyttet til private rente- og afdragsfrie lån (boligfinansieringslån).

Udfordringerne omfatter en række forskellige problemstillinger, herunder:

- Manglende opfølgning på opkrævning af fordringer på ESU-området. Der er i forbindelse med revisionen konstateret flere tilfælde, hvoraf man ikke har fået opkrævet afdrag eller fået rentetilskrevet tilgodehavendet.
- Manglende opfølgning og værdiregulering af lån, der ændrer status fra rente- og afdragsfri til rentebærende lån, hvilket indebærer indregning af værdien af disse lån. Det har ikke været muligt at modtage en fuldstændig liste med udløbsdato, hvorfor vi ikke har kunne teste om der foreligger lån, der er over 30 år og dermed bør være rentetilskrevet. En aktivering heraf ville alene påvirke værdien af udlån og egenkapital.
- Manglende B-nr. eller CPR/CVR-nr. i lånesystemet, hvilket indebærer at det er vanskeligt at identificere debitor og den ejendom, der er sikkerhed i
- Manglende opsplitning af lån i forbindelse med konvertering fra andelsboligforening til ejerboliger, hvilket indebærer at lånet fortsat i lånesystemet står med det oprindelige lån
- Enkelte eksempler på at borgere har henvendt sig om førtidsindfrielse af lån, der ikke umiddelbart fremgår af lånesystemet. Det har dog været muligt at finde lånedokumentationen i journalsystemerne. Indfrielsen af disse lån har udløst mindre indtægter for Selvstyret i 2022.

Der er primært tale om forvaltningsmæssige udfordringer og problemstillingen vurderes derfor ikke at indebære en væsentlig usikkerhed i forhold til resultatet i 2023 og/eller værdiansættelse af udlån pr. 31.12.2023.

Et nyt lånesystem vil givetvis afhjælpe en række af udfordringerne, men det er vigtigt, at der samtidig sker en revurdering af processer for registrering af lån, og at der indføres en mere struktureret opfølgning i forhold til registreringen af lånene i lånesystemet.

Vi holder derfor fortsat revisionsbemærkningen åben.

2.3.6. Fejl i periodisering af udgifter til refusion af kommunale udgifter til lovhjemlede overførsler til personer (2022-02)

Det er konstateret, at der i 2022 indgår udgifter på ca. 65 mio. kr. vedrørende refusion af kommunale udgifter til lovhjemlede overførsler til personer, der vedrører tidligere regnskabsår.

Dette er naturligvis først og fremmest en udfordring for den opkrævende kommune, men det er samtidig en stærk indikation af, at kontrollen på området er meget svag.

Mindreforbruget blev i 2021 regnskabet forklaret med udsving i antallet af ydelsesmodtagere.

Ressortdepartementet kunne have identificeret fejlen gennem en sandsynliggørelse af udgifterne på området, ligesom det ville have været muligt at afdække forholdet ved en afstemning til kommunernes opgørelse af refusionsberettigede udgifter.

Samtidig blev en væsentlig del af opkrævningen modtaget inden aflæggelsen af regnskabet for 2021, og vi finder det derfor kritisabelt at årsregnskabet 2021 ikke blev korrigeret herfor.

Tilsvarende kan vi konstatere, at der i 2023 er modtaget afregninger for 2022 på ca. 10 mio. kr.

Disse medtages først i regnskabet for 2023.

Vi vil anbefale, at der tages initiativ til en betydelig styrkelse af controller-arbejdet på området.

Samtidig vil vi anbefale at det undersøges, hvorledes der kan etableres processer, der sikrer en kommunikation mellem kommuner og Selvstyre herom, således man fremover sikrer en mere korrekt periodisering af årsregnskabet.

Vi har i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2023 noteret os en øget opmærksomhed i forhold hertil fra Økonomi- og Personalestyrelsen. Der er med afsæt heri ikke konstateret tilsvarende udfordringer i forhold til periodiseringen 2023/2024.

Vi anser derfor revisionsbemærkningen for lukket.

2.3.7. Revision af udgifter i tilknytning til Covid 19 (2022-3)

Det blev i 2020 besluttet, at der skulle gennemføres en ekstern revision af, hvorvidt modtagere af tilskud under de forskellige Covid-19 ordninger var berettigede til modtagelsen heraf.

Vi har anmodet ressortdepartementet om en redegørelse for den udførte revision og resultaterne heraf.

Vi har efterfølgende modtaget og gennemgået rapporteringen på området uden yderligere bemærkninger.

Vi betragter derfor revisionsbemærkningen for lukket.

2.4. Opfølgning på Revisionsudvalgets betænkning vedrørende regnskab 2022

På baggrund af vores revisionsprotokol til Landskassens regnskab for 2022 har Revisionsudvalget indhentet Naalakkersuisuts besvarelser til de afgivne revisionsbemærkninger.

Vi har gennemgået de modtagne svar, ligesom vi har gennemgået Revisionsudvalgets betænkning til Landskassens årsregnskab for 2022.

For en række af de initiativer, der indgår i Naalakkersuisuts besvarelser, er det endnu for tidligt at vurdere, hvorvidt de er iværksat fuldt ud – og hvorvidt de har haft den ønskede effekt.

Som det fremgår af afsnittet om opfølgning på revisionsbemærkninger fra tidligere år, så er en del af punkterne fra tidligere fortsat åbenstående, hvilket blandt andet er et udtryk for, at der går et stykke tid fra beslutning om et initiativ til den konkrete effekt kan ses.

Vi vil ved revisionen af årsregnskabet for 2024 fortsat følge op på fremdriften af de iværksatte initiativer til afhjælpning af de påpegede forhold – samt effekten heraf.

3. Den finansielle revision

Den finansielle revision omfatter revisionen af, hvorvidt Selvstyrets årsregnskab i alle væsentlige henseender er retvisende, dvs. uden væsentlige fejl og mangler i henhold til Inatsisartutlov nr. 26 af 28. november 2016 om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber med senere ændringer samt Selvstyrets bekendtgørelse nr. 6 af 20. januar 2022 om kommunernes og selvstyrets regnskaber.

3.1. Indledning

Revisionen udføres i overensstemmelse med den grønlandske revisionslovgivning samt de internationale standarder for finansiell revision.

Organisationens årsregnskab udarbejdes i overensstemmelse med Inatsisartutlov nr. 26 af 28. november 2016 om kommunernes og Grønlands Selvstyres budgetter og regnskaber med senere ændringer samt Selvstyrets bekendtgørelse nr. 6 af 20. januar 2022 om kommunernes og selvstyrets regnskaber.

3.2. Internt kontrolmiljø

Revisionen har omfattet en vurdering af, om virksomhedens rapporteringssystemer, forretningsgange og interne kontroller fungerer forsvarligt.

Formålet hermed er at påse, om der forefindes korrekte, troværdige og rettidige bogholderi-registreringer som grundlag for regnskabsaflæggelsen.

Vi har endvidere vurderet virksomhedens mere detaljerede forretningsgange og interne kontroller i forhold til væsentlige transaktionstyper og regnskabsposter.

3.2.1. Vurdering af det interne kontrolmiljø

Det er vores vurdering, at Selvstyrets interne kontrolmiljø i al væsentlighed medvirker til forsvarlige interne kontroller og pålidelig behandling af oplysninger af regnskabsmæssig karakter.

For en række områder/transaktionstyper udestår der dog fortsat et arbejde med beskrivelse og vurdering af interne kontroller efter implementeringen af PRISME-systemet. Idet en meget stor del af transaktionerne fortsat afvikles via IRIS systemet vurderes disse udestående opdateringer dog som mindre væsentlige.

For en række områder er de etablerede kontroller dog enten svage eller udføres ikke konsekvent. Det gælder eksempelvis periodisering af refusioner, opfølgning på udlån, afstemning af kreditorer m.v.

Der arbejdes ikke struktureret og systematisk med risikovurdering og styring i Selvstyret. De etablerede kontroller er således primært "god skik" baserede. Det er således vanskeligt at vurdere kontrollernes effektivitet og dermed om kontrolarbejdet kunne tilrettelægges på en mindre ressourcekrævende måde.

3.3. Risiko for ledelsens tilsidesættelse af kontroller

Ledelsens tilsidesættelse af kontroller udgør ifølge revisionsstandard 240 altid en betydelig risiko.

Vi har udført revisionshandlinger for at identificere eventuelle tilfælde af ledelsens tilsidesættelse af kontroller. Vi beskriver i dette afsnit de handlinger og de områder, vi har haft fokus på

Ledelsen indtager generelt set en stilling, hvor det er muligt for den at begå besvigelser, fordi den kan manipulere regnskabsmaterialet og udarbejde manipulerede regnskaber ved at tilsidesætte kontroller, der ellers synes af fungere effektivt.

Såfremt to eller flere personer med tilstrækkelige rettigheder i systemer m.v. samarbejder om at tilsidesætte etablerede kontroller, så kan dette være særdeles vanskeligt at opdage.

Vi har drøftet dette med medlemmer af ledelsen og andre. Vi har overvejet muligheden for manglende neutralitet i regnskabsmæssige vurderinger og skøn, herunder analyseret væsentlige regnskabsmæssige skøn som eksempelvis behandling af mulige konsekvenser af retssager og periodisering af udgifter.

Vi har vurderet interne kontroller for årsafslutnings- og rapporteringsprocessen. Vi har derudover testet posteringer og kontroller for betydelige usædvanlige transaktioner.

Vi har for at imødegå risikoen testet posteringer omkring balancedagen og regnskabsafslutningen, idet erfaringen viser, at risikoen for tilsidesættelse af kontroller er mere sandsynlige i denne periode.

Vi har ikke identificeret væsentlige usædvanlige transaktioner.

Vi har ikke identificeret fejl eller mangler i årsberetningen som følge af ledelsens tilsidesættelse af kontroller.

3.4. Anvendelse af IT og generelle IT-kontroller

Generelle it-kontroller er de kontroller, som ledelsen har etableret vedrørende organisationens væsentlige it-platforme, med henblik på at opnå en velkontrolleret og sikker it-anvendelse og dermed at understøtte en pålidelig databehandling i it-baserede forretningsprocesser.

Som led i revisionen af Grønlands Selvstyre har vi evalueret design og implementering af udvalgte generelle it-kontroller, som vi vurderer relevante for at kunne aflægge en årsrapport, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, og som er i overensstemmelse med de lovgivningsmæssige krav. Vi har ikke testet kontrollernes operationelle effektivitet.

Den samlede revision baseres for en dels vedkommende på relevante interne kontroller i organisationen, herunder både manuelle kontroller og kontroller, der automatisk udføres af de brugersystemer, virksomheden anvender. Gennemgangen af de generelle it-kontroller har ikke omfattet en vurdering af kontrol- og sikkerhedsniveauet i de enkelte brugersystemer, herunder automatiske kontroller i de administrative processer og logiske adgangsrettigheder til udførelse af forretningsaktiviteter i brugersystemerne. Det skal endvidere bemærkes, at der ikke er udført revision til verifikation af kontrollernes effektivitet.

Vi har i forbindelse med revisionen opdateret vores kendskab til selskabets it-anvendelse med henblik på generel vurdering af it-kontrolmiljøet og vurdering af risici for væsentlige fejl i årsregnskabet. Vi har således gennemgået udvalgte generelle it-kontroller for design og implementering.

Disse systemer omfatter primært:

- PRISME (finansbogføring)
- IRIS (fakturahåndtering)
- MR-løn (lønadministration)
- eSkat (skatteadministration)
- Acubiz (rejseafregningssystem)
- XAL (finansbogføring tidligere finanssystem)

På baggrund af vores revision af udvalgte generelle it-kontroller, som vi har vurderet relevante i forhold til at foretage en vurdering af det overordnede modenhedsniveau på it-kontrol områder i Naalackersuisut, har vi identificeret følgende væsentlige områder til forbedring:

Vi anbefaler, at Naalackersuisut udarbejder en overordnet og ledelsesgodkendt it-risikoanalyse med henblik på at fastlægge det it-sikkerhedsniveau, som ledelsen ønsker for Naalackersuisut

Vi anbefaler, at Naalackersuisut udarbejder en formel brugeradministrationsprocedure, omfattende alle systemer og platforme. Proceduren bør omfatte:

- Proces for oprettelse af brugere og tildeling af rettigheder.
- Proces for periodisk (minimum årlig) revurdering af adgange og rettigheder inkl. stillingtagen til hvorvidt, der er etableret betryggende funktionsadskillelse.
- Nedlukning af brugere rettidigt ved fratrædelse.

I forlængelse heraf anbefaler vi at Naalackersuisut sikrer, at proceduren forankres i hele Selvstyret med henblik på at sikre at denne følges konsekvent, og at brugernedlæggelser og den periodiske revurdering af rettigheder og funktionsadskillelse formelt dokumenteres.

Vi anbefaler, at anvendelsen af fællesbrugerprofiler på MRLøn ophører, og erstattes af personhenførbare brugerprofiler.

Vi anbefaler, at udviklere ikke har direkte og ubegrænset adgang til produktionsmiljøet på MRLøn og eSkat. Såfremt dette ikke er muligt at implementere, anbefaler vi, at der etableres overvågning af udvikleres handlinger på produktionsmiljøer (fx logning af adgange til produktionsmiljøer og periodisk, proaktiv og formel gennemgang af logs).

Vi anbefaler, at Grønlands Selvstyre foretager en formel gennemgang af MRLøn, IRIS, XAL og PRISME med henblik på at klarlægge om systemet i sin opsætning understøtter muligheden for etablering af betryggende funktionsadskillelse i og på tværs af applikationerne. Denne

gennemgang bør gentages, hvis der introduceres ændringer til applikationerne, som kan ændre i rolle/rettigheds opsætningen.

Vi anbefaler yderligere, at der med afsæt i ovenstående gennemgang udarbejdes en oversigt over hvilke kombinationer af roller/rettigheder, som medfører en funktionsadskillelseskonflikt og derved ikke bør tildeles, medmindre der gives dispensation herfor og kompenserende kontroller (fx logning og gennemgang heraf) introduceres.

Vi har konstateret, at der ikke foretages en systematiseret periodisk revurdering af brugere og brugeres adgange i MRLøn, XAL og PRISME. Det er oplyst, at brugere periodisk gennemgås. Der er dog ingen kontrol for periodisk gennemgang af tildelte rettigheder.

Vi har dog også noteret os, at der er procedurer for nedlukning af adgange, der ikke har været aktive en periode.

Vi har desuden konstateret, at de implementerede password regler til MR Løn ikke er i overensstemmelse med den gældende passwordpolitik- Yderligere er der ikke opsat specifikke passwordkrav for XAL

Vi anbefaler at dette tilpasses således at de implementerede password-regler efterlever den gældende passwordpolitik.

For MRLøn har vi konstateret, at det ikke var muligt at fremskaffe dokumentation for, at ændringer var tilstrækkeligt testet og godkendt forud for idriftsættelse.

Manglende eller utilstrækkelig anvendelse og godkendelse af testplaner og -scenarier i forbindelse med test af ændringer medfører risiko for, at kvaliteten og omfanget af gennemførte test og resultaterne heraf ikke er i overensstemmelse med forventningerne, og dermed at der idriftsættes fejlbehæftede tilretninger.

Vi anbefaler, at der i forbindelse med alle ændringer til idriftsættelse sker dokumentation af den gennemførte tests omfang og kvalitet, samt at godkendelser af ændringer dokumenteres konsistent.

Vi har valgt at afgive en revisionsbemærkning herom.

3.5. Væsentlige punkter fra den finansielle revision

3.5.1. Anvendelse af den fælles offentlige kontoplan

I forbindelse med implementeringen af PRISME (økonomisystem) blev der samtidig udviklet og implementeret en ny fælles offentlig kontoplan (eller rettere flere kontoplaner, der supplerer hinanden).

Formålet med den nye kontoplan var at styrke den økonomiske styring i Selvstyret og kommunerne, herunder gennem et bedre analysegrundlag.

Der er fortsat udfordringer for forvaltningerne i forhold til brugen af den nye kontoplan – primært i forhold til anvendelsen af finanskontoplanen (typer af indtægter/udgifter/aktiver og forpligtelser).

Der arbejdes løbende på styrkelse af forståelsen af kontoplanen, og konteringspræcisionen forbedres løbende. Det anbefales at dette arbejde fortsættes, da der fortsat er et forbedringspotentiale i tilknytning hertil.

3.5.2. Skatter og afgifter

Indtægter fra skatter og afgifter administreres af Skattestyrelsen.

Vi har påset, at der er foretaget afstemning mellem økonomisystemet og eSkat, ligesom vi har indhentet og gennemgået Skattestyrelsens redegørelse for periodisering af skatter i året.

Grønlands Selvstyre er opkrævende enhed for alle skattetyper (personskatter, selskabsskatter m.v.). For den andel som tilfalder kommunerne, sker der acontobetaling i årets løb samt endelige opgørelser afhængigt af tidspunkt for skattekrøsler for året.

På afgiftssiden har vi påset, at de afgifter, der opkræves med faste intervaller er indtægtsført i korrekt regnskabsår.

Det skal for god ordens skyld nævnes, at vores revision ikke omfatter selve skatteligningen.

3.5.3. Refusioner af lovregulerede overførsler til borgere

Vi har noteret os, at der er et større merforbrug på refusion af barselsdagpenge (Finanslovskonto 31 03 36). Samtidig kan det konstateres at Barselsfonden/Amaat har et ganske betydeligt overskud i såvel 2022 som 2023.

Dette kunne være en indikation af, at kommunerne ikke fuldt ud har ændret praksis i tilknytning til etableringen af Barselsfonden/Amaat, således kommunerne fortsat udbetaler barselsdagpenge til privat ansatte i stedet for at henvise dem til Amaat/Barselsfonden.

Vi vil derfor anbefale, at der iværksættes en undersøgelse af om dette måtte være tilfældet.

3.5.4. Tilskud til foreninger og virksomheder

Tilskud til foreninger og virksomheder kan opdeles på:

- Serviceaftaler
- Driftstilskud
- Tilskud efter ansøgning

I årsregnskabet er tilskud til foreninger og virksomheder opdelt efter funktionsområde.

Vi vil anbefale at regnskabsposten fremadrettet opdeles efter de tre hovedtyper med en underliggende specifikation af modtager (serviceaftaler og driftstilskud) eller tilskudsordning (efter ansøgning).

Dette ville øge gennemsigtigheden i anvendelsen af disse midler.

3.5.5. Lønninger og pensioner

I forbindelse med lønkørsler udsendes bruttolønlistere til de respektive enheder til deres kontrol – herunder for eventuelle udbetalinger til fratrådte medarbejdere.

Dette er en nøglekontrol i forhold til sikring mod risikoen for, at der udbetales forkerte lønninger og/eller lønninger til fratrådte medarbejdere.

Enhederne skal hver måned indsende en godkendelse af bruttolønlisterne til ASA.

Der er indført et nyt system til udsendelse og kontrol med godkendelse af udsendte bruttolønlistere.

Systemet fungerer dog ikke i alle sammenhænge som forudsat, hvorfor vi fastholder vores revisionsbemærkning fra tidligere.

Vi følger op på kontrollen med bruttolønlisterne i 2024

I forbindelse med årsafslutningen har vi påset, at der er foretaget afstemning mellem økonomisystem og lønsystem, samt mellem økonomisystem og indberetninger til Skattestyrelsen.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af årsregnskabet for 2023 foretaget afstemning mellem de samlede lønninger, der er udbetalt ifølge lønsystemet, og de lønninger, der er indberettet til Skattestyrelsen via Sulinal – samt de lønninger, der er bogført i økonomisystemet og som dermed indgår i årsregnskabet.

3.5.6. Køb af varer og tjenesteydelser

3.5.6.1. Periodisering

I forbindelse med årsafslutningen har vi kontrolleret, at udgifter er henført til det regnskabsår de vedrører. Der er ikke konstateret væsentige fejl i periodiseringen mellem 2023 og 2024.

Vi har dog noteret os, at mindreforbruget på Finanslovskonto 31.03.33 forklares med manglende modtagelse af refusionsanmodninger fra 3 ud af 5 kommuner. Det må derfor antages at der reelt kan mangle en udgift på ca. 4 mio. kr. i årsregnskabet for 2023.

3.5.7. Afstemning af leverandørgæld

Afstemning af mellemværender med eksterne leverandører er en nøglekontrol i forhold til sikringen af en korrekt periodisering af køb af varer og tjenester. Dette har igen stor betydning for om, såvel den løbende budgetopfølgning som årsregnskabet er retvisende.

Der har været arbejdet med at styrke processen på området i løbet af året, men såvel vores revision i løbet af året som i forbindelse med årsafslutningsprocessen har vist, at der ikke foretages afstemninger i tilstrækkeligt omfang, samt at de foretagne afstemninger indeholder for mange åbenstående poster, hvorfor der fortsat er behov for at arbejde videre med afstemninger af mellemværender med kreditorer.

I forbindelse med årsafslutningen har vi modtaget nogle få afstemninger, men i flere tilfælde er der afstemt til saldi på andre datoer end 31. december.

Vi anbefaler at arbejdet med afstemning af kreditorer og afklaring af eventuelle åbentstående mellemværender skærpes yderligere fremad rettet, således at der fokuseres på månedsvist at afstemme top10 leverandører, samt at udføre kontrol af afstemningerne.

Vi skal endvidere anbefale, at der sættes ekstra fokus på afstemning af leverandørgæld pr. 31. december som et vægtigt led i sikringen af en korrekt periodisering af årsregnskabet.

3.5.7.1. Likvid konti under andre CVR nr.

I forbindelse med gennemgangen af likvide konti – og herunder sammenholdelse heraf med engagementsforespørgsel fra Selvstyrets banker – har vi konstateret, at ikke alle bankkonti fremgår af oversigterne fra banken.

Dette er drøftet med ASA, der oplyser at man er i gang med at se på mulighederne for at ændre på dette, således at alle bankkonti er knyttet op til Selvstyrets CVR nr.

3.5.8. Eksternt finansierede midler

På en række områder oppebæres der indtægter fra eksterne parter. Disse indtægter skal anvendes til øremærkede formål. Det kan være indtægter ved myndighedsbehandling på Råstofområdet og eksternt finansierede projekter på forskningsområdet.

Disse indtægter og udgifter administreres via statuskonti og påvirker således ikke direkte enhedernes driftskonti.

Dermed er den aktivitet, der foregår på disse konti, ikke synlige i Selvstyrets regnskab.

3.5.9. Afstemning af transaktioner mellem Selvstyret, de nettostyrede virksomheder, de Selvstyrejede selskaber samt kommunerne

Det er i forbindelse med revisionen søgt at få udarbejdet afstemninger af transaktioner og mellemværender (mellemsgregninger, tilgodehavender og gæld) mellem Selvstyret, de nettostyrede virksomheder, de Selvstyrejede selskaber samt kommunerne.

Derimod er det vanskeligt at finde afstemninger af, at det, der er indtægtsført i den ene enhed svarer til det, der er udgiftsført i den anden enhed. På samme måde er det vanskeligt at finde afstemninger af debitorer i den ene enhed med kreditorer i den anden enhed.

Der ligger eksempelvis ingen afstemning af, hvorvidt det, Nukissiorfiit har faktureret Selvstyret for i el, vand og varme, også svarer til Selvstyrets udgift. Det samme gælder for Tele Greenland A/S regninger til Selvstyret.

Og det samme gælder for Selvstyrets udgifter til tilskud og refusioner til kommunerne og kommunernes indtægter.

Udfordringerne hermed er synliggjort yderligere ved implementeringen af den nye fælles offentlige kontoplan.

Afstemningerne kræver at også "modparterne" prioriterer dette arbejde og på trods af arbejdet i 2023 er der fortsat udestående udfordringer på området – primært i forhold til Kommune Kujalleq.

Det anbefales at man på sigt undersøger mulighederne for at digitalisere disse transaktioner yderligere, da dette efter vores vurdering dels vil kunne medvirke til en effektivisering af administrationen heraf – og dels forbedre kvaliteten af bogføringen i de involverede enheder.

3.5.10. Ledelsesberetning

Vi har gennemgået ledelsesberetning og har noteret os, at der er et meget varierende kvalitetsniveau – og det er sjældent at beretningerne synes understøttet af egentlige analyser.

Der bør i udgangspunktet være en større grad af referencer mellem Finanslovens bemærkninger og redegørelserne i ledelsesberetningen.

På de områder, hvor der i Finansloven er angivet aktivitetsmål, bør ledelsesberetningen som minimum indeholde en opfølgning på det realiserede aktivitetsniveau contra det forventede aktivitetsniveau som dette er beskrevet i bemærkningerne til Finansloven.

3.5.11. Regnskabsforklaringer

På samme måde varierer forklaringsdybden af regnskabsforklaringerne.

Vi vil fremhæve forklaringerne til konto 24XXXX som gode eksempler på konti, hvor forklaringsdybden er tilstrækkelig og synes understøttet af egentlige analyser.

Regnskabsforklaringene på næsten alle andre områder er meget kortfattede og giver ingen egentlig indsigt i årsagerne til afvigelse.

Dette er udfordrende for en regnskabslæser, men hvis det samtidig er udtryk for organisationens manglende indsigt i de økonomiske sammenhænge på området, så er det også en styringsmæssig udfordring.

Flere områder kan fremhæves, men vi noterer os især forklaringerne på konto 3103XX (dog undtaget konto 31.03.12). Flere af kontiene relaterer sig til refusion af kommunale udgifter. På flere af disse konti synes man ikke at forholde sig til omfanget af refusioner, satser, antal modtager etc.

På konto 31.03.11 anføres det, at størrelsen af refusionerne kan være vanskeligt at forudsige, da størrelsen af de udbetalte ydelser varierer afhængig af modtagergruppens indtægtsforhold samt antallet af personer omfattet af ydelsen.

Her burde man som minimum forholde sig forudsætningerne for Finansloven og de faktiske antal modtagere (har man ikke selv statistikkerne bør kommunerne kontaktes).

Tilsvarende på konto 31.03.20 boligsikring, hvor det anføres at "mindreforbruget skyldes, at refusionsanmodninger fra kommunerne var mindre end forventet i 2023".

Dette må betragtes som en indlysende forklaring, der reelt ikke forholder sig til substansen i afvigelsen.

Tilsvarende på konto 31.03.36 Barselsdagpenge er forklaringen på merforbruget, at "der har været flere refusionsanmodninger end forventet i 2023".

3.6. Ledelsens regnskabsberetning og ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet

I henhold til internationale standarder om revision skal vi informere om forhold, som ikke er korrigeret i årsberetningen.

Denne oplysning skal gives for at sikre, at ledelsen er orienteret herom.

I forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2023 har vi ikke konstateret væsentlige forhold, der burde være indarbejdet i årsberetningen.

Som led i revisionen af vanskeligt reviderbare områder har direktionen afgivet en regnskabsberetning over for os vedrørende årsregnskabet for 2023.

3.6.1. Ikke korrigerede fejl i regnskabet

I forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2022 konstaterede vi en række fejl i periodiseringen af refusioner til kommunerne.

Der er ikke konstateret tilsvarende periodiseringsfejl i 2023, men årsregnskabet for 2023 er i mindre grad behæftet med fejl som følge af udfordringerne i tilknytning til årsregnskab 2022.

Hvis periodiseringen var foretaget korrekt i 2022, så ville årsregnskabet for 2023 have set således ud:

Ikke korrigerede fejl (mio.kr.)	Resultat	Aktiver	Egenkapital	Henlæggelser	Gæld
Regnskab før korrektioner	-698	10518	-8.123	-1.181	-1214
Refusioner i 2023 vedrørende 2022*1 (for stor udgift i 2023)	-10				
Regnskab efter korrektion	-708	10.518	-8.123	-1.181	-1.214
DAU resultat før korrektioner	-431				
DAU resultat efter korrektioner	-441				

*hvis årsregnskabet for 2023 blev korrigeret for de fejl, der vedrører andre regnskabsperioder, så ville resultatet for 2023 have været 10 mio. kr. bedre.

Udover ovenstående er der en usikkerhed i forhold til værdiansættelse af BSU lån, hvor rente og afdragsfriheden er udløbet. Så længe lån er rente- og afdragsfrie, så står de bogført til 0 kr..

Når rente- og afdragsfriheden ophører, opskrives lånene over egenkapitalen.

Der er konstateret eksempler på lån, hvor rente- og afdragsfriheden er ophørt uden denne at opskrivningen er foretaget. Virkningen heraf er skønnet til 20 mio. kr. som værdien af udlån og egenkapital burde have været højere.

I en del af disse tilfælde er rentetilskrivning og afdragsopkrævning heller ikke igangsat, hvorved Selvstyret kan være gået glip af renteindtægter på op til 400.000 kr.

3.7. Forsikringsforhold

Vores revision har ikke omfattet organisationens forsikringsforhold. Vi anbefaler, at organisationen mindst én gang årligt får gennemgået den samlede forsikringsdækning med forsikringssselskabet eller mægleren med henblik på at vurdere de tegnede dækninger mv., herunder om dækningen på de tegnede forsikringer er tilstrækkelig, og om organisationen eventuelt mangler at tegne forsikringer på særlige områder.

Vi har i forbindelse med regnskabsafslutningen bedt den daglige ledelse bekræfte, at der er tegnet de forsikringer, der under hensyn til organisationens forhold skønnes tilstrækkelige til at dække organisationens eventuelle skadesituationer.

4. Juridisk-kritisk revision

Ved juridisk-kritisk revision efterprøves om love, regler og sædvaner er overholdt.

Revisionen af de pligtige områder i henhold til Standarderne for Offentlig Revision (SOR) kan gennemføres efter en rotationsplan således, at de pligtige områder er dækket over en 5-årig periode.

Vi har på baggrund af en vurdering af risiko og væsentlighed udarbejdet følgende rotationsplan

Plantemaer	Gennemgået	2022	2023	2024	2025
Overholdelse af udbudsregler og indkøbspolitikker *	2021	(X)	(X)	X	X
Løn- og ansættelsesmæssige dispositioner *	2021	X	X	X	X
Gennemgang af regelgrundlag for salg *	2021	(X)	X	(X)	X
Overholdelse af regler om myndigheders gebyrokrævning *	Ikke relevant				
Overholdelse af regelgrundlag for tildeling af tilskud *	2021	X	X	X	X
Rettighedsbestemte overførsler *	Ikke relevant				
Overholdelse af bevillingsregler, låneregler m.v.	2021	X	X	X	X
Mellemregninger med medlemmer af Naalakkersuisut	2021	X	X	X	X

* Plantemaer i henhold til SOR. Dybden i de udførte handlinger vil variere fra år til år, hvilket indikeres med (x). Når emnet er tilvalgt (uden parentes), vil der på baggrund af væsentligheds- og risikoanalysen blive udvalgt et område, hvor de underliggende dispositioner gennemgås.

4.1. Afgrænsning

Den juridisk-kritiske revision i tilknytning til årsregnskabet omfatter primært en gennemgang af de etablerede systemer og processer.

Vi har endvidere udtaget enkelte stikprøver på områderne, dels for at teste forretningsgangene på områderne, men også for at påse overholdelsen af love og regler i de udvalgte sager.

Vores konklusioner i forhold til overholdelse af love og regler relaterer sig alene til de gennemgåede sager.

4.2. Kontrolmiljø

Kontrolmiljøet i forhold til sikringen af overholdelse af love, regler, indgåede aftaler og sædvanlig praksis i forvaltningen omfatter blandt andet:

- overblik over relevante love og regler m.v. der arbejdes efter
- en bevidst stillingtagen til risikoen for fejl og mangler i forvaltningen
- etablering af relevante foranstaltninger til at sikre overholdelsen af love og regler m.v.

- ”tonen på toppen” og en opfølgning på om de iværksatte foranstaltninger har den ønskede effekt for kvaliteten af forvaltningsarbejdet

Ansvar for overholdelsen af love og regler m.v. påhviler de enkelte departementer. Arbejdet støttes af centrale initiativer som f.eks. journalsystemer og kursustiltag.

Kvalitetssikringen er indbygget i de enkelte sagsbehandlingsprocesser, hvor der som hovedregel er mindst to personer involveret i en afgørelse. For væsentlige og komplicerede afgørelser involveres departementschefen.

Der er ganske stort fokus på habilitetsregler, notatpligtsregler m.v. Ikke desto mindre viser vores større forvaltningsrevisionsundersøgelser, at der kan være behov for en styrkelse af indsatsen på disse områder.

Der er således ingen procedurer, der på systematisk og struktureret måde måler kvaliteten af sagsbehandlingen, herunder overholdelse af habilitets- og dokumentationskrav (fagligt ledelsestilsyn).

Det skal bemærkes, at vi ikke udfører sagsrevision på skatteområdet, da det vil konflikte med habilitetsreglerne på grund af vores opgaver for en lang række personer og virksomheder i Grønland.

Vi vil anbefale, at man fra centralt hold overvejer at styrke arbejdet med sikring af overholdelse af love og regler. Det kan ske på flere måder, herunder ved at indføre en efterfølgende kvalitetskontrol (fagligt ledelsestilsyn). Det giver dels et dokumenteret grundlag for vurdering af kvaliteten i sagsbehandlingen, dels giver det et godt grundlag for vurdering af behovet for særlige indsatser i form af uddannelse, systemunderstøttelse og organisering af opgaveløsningen m.v.

4.3. Overholdelse af udbudsregler og indkøbspolitikker ved disponering af indkøb

Formål

Revisionen af overholdelsen af udbudsregler og indkøbspolitikker ved disponering af indkøb har fokus på overholdelse af grænserne for udbud.

Reglerne om indkøb på anlægsområdet findes i Inatsisartutlov nr. 11 af 2. december 2009 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren. For så vidt angår køb af varer og tjenesteydelser trådte Inatsisartutlov om udbud ved indløb af varer og tjenesteydelser i den offentlige sektor i kraft den 01.07.2019.

Selvstyret har derudover vedtaget særskilt cirkulære af 20.10.2020, der yderligere skærper kravene til udbud. Endelig gælder cirkulære om aflevering af kontrakter vedrørende indløb af varer og tjenesteydelser. Det er vurderingen, at der især er udfordringer med overholdelsen af cirkulære om aflevering af kontrakter angående indkøb af varer og tjenesteydelser.

Vi foretog i 2021 en udvidet gennemgang af området, dels via analyser af de samlede indkøb, dels via valg af området konsulentydelse jf. omtale nedenfor. Gennemgangen heraf har i 2023 i al væsentlighed været opfølgning på procedurer mm. samt gentagelse af fokus på godkendelsesprocessen.

Omfang

Gennemgangen har blandt andet omfattet en vurdering af;

- om der er udarbejdet indkøbspolitikker, der definerer arten og omfanget af indkøb
- om der i politikker og forretningsgange er en klar beskrivelse af ansvarsfordelingen i forbindelse med indkøb, herunder hvilke kriterier der ligger til grund for vurdering af fremgangsmåden ved forskellige typer indkøb
- om der er opsat en godkendelsesproces for godkendelse af omkostninger, samt om denne proces efterleves.

om der sker en central godkendelse af de regnskabsinstrukser, som de enkelte regnskabsførende enheder indsender til Intern revision og som bl.a. indeholder oversigter over hvem, der kan første og anden godkende indkøbsfakturaer og andre finansbilag, omposteringer mm.

Observationer

Selvstyret har etableret afdelingen for strategisk indkøb, der har til opgave af udbyde tværgående opgaver og støtte enkeltområder med specifikke udbud. Afdelingen har i 2023 gennemført / assisteret med en række udbud, og der følges løbende op med valgte leverandører på de indgåede aftaler.

Vi har via indhentning af data, herunder Irislog, kontrolleret at alle poster via Iris Workflow som minimum første og anden godkendes. I de tilfælde hvor førstegodkenderen er den sidste der godkender, har vi kontrolleret, at det i alle tilfælde er når konteringen ændres. Denne opgave er varetages af førstegodkender og er der rettet andet, går fakturaen retur i Work Flow.

Vi har endvidere stikprøvevis kontrolleret, at der foreligger godkendte regnskabsinstrukser. Gennemgangen gav ikke anledning til bemærkninger.

Vi har endvidere fortsat noteret os, at en del regnskabsenheder giver udtryk for at man ikke er bevidst om reglerne om at melde indkøb over 500 t.kr. ind til indkøbskontoret. Vi vil derfor fortsat anbefale at informationsarbejdet i tilknytning til administrationen af reglerne styrkes.

4.4. Løn- og ansættelsesretlige dispositioner

Formål

Revisionen af løn- og ansættelsesretlige dispositioner har fokus på:

- Systemmæssige opdateringer af satser ved ændring af overenskomster
- Dokumentation for korrekt indplacering på overenskomst, anciennitetsberegninger samt dokumentation for eventuelle kvalifikationstillæg
- Korrekt lønberegning og indberetning

Omfang

Revisionen har blandt andet omfattet en vurdering af, om Selvstyret har:

- etableret forretningsgange, der forebygger, at der udbetales løn, der ikke er i overensstemmelse med gældende regler

- procedurer for vurdering af, om lønindplacering er sket ud fra passende dokumentation
- kontrol af uautoriseret adgang
- kontrol af, om transaktioner godkendes ved indtastning
- kontrol af, om merarbejde til ledere udbetales i overensstemmelse med gældende retningslinjer

Observation

Vi har fra lønsystemet udvalgt et antal lønsager for månedslønnede inden for selvstyrets forskellige forvaltningsområder.

For de udvalgte personer har vi gennemgået og sammenholdt de udbetalte lønninger, tillæg, diæter og reguleringer mv. med lønkontorets sagsakter og det modtagne kontrolmateriale i form af lønoverenskomster, lønoversigter og cirkulæreskrivelser angående konkrete afgørelser m.m.

Vi har ikke konstateret væsentlige beløbsmæssige fejl i den udvalgte stikprøve.

Vi fandt dog, at der

- i enkelte sager ikke forelå korrekt beregning af anciennitet. De konstaterede forhold har betydning for de enkelte medarbejders indplacering og aflønning i forhold til de enkelte overenskomster.
- i enkelte sager ikke forelå dokumentation for underskrevet ansættelsesbrev
- i enkelte sager ikke forelå dokumentation for uddannelsesbeviser, anciennitetsberegning og cv

Det er oplyst, at der efterfølgende er foretaget regulering og efterbetaling af de enkelte tillæg. Vi skal anbefale at lønarterne vedrørende tillæg undersøges i forhold til overenskomstreguleringer for at sikre, at der ikke er yderligere sager/tillæg der ikke er korrekt reguleret.

4.5. Sikring af at salg har den nødvendige bevilling og gennemføres som forventet

Formål

Revision af at salg har den nødvendige bevilling og gennemføres i overensstemmelse med de kriterier, der er relevante for kategorierne af salg, herunder særligt hjemmelgrundlaget (lovgrundlaget) og prisfastsættelsen.

Indtægtsdækket virksomhed er ikke defineret i Selvstyret, og der findes således ingen centrale regler for proces og prisfastsættelse.

Indtægter administreres decentralt i organisationen, og ifølge regnskabsinstruksen skal der udarbejdes en beskrivelse af den lokale proces herfor.

Omfang

Gennemgangen har blandt andet omfattet en vurdering af;

- om de takster, der er registreret på brancheskolerne, svarer til det der er bevilget på finansloven
- om de takster, der er anvendt vedrørende døgninstitutioner, er i overensstemmelse med takstkataloget

Observationer

Taksterne, der er anvendt til godtgørelse af brancheskolerne, er stikprøvevis afstemt til finansloven uden bemærkninger.

Tilsvarende er taksterne, der er anvendt på døgninstitutioner for børn og unge samt for handicappede, gennemgået til takstkataloget uden bemærkninger.

Vi skal dog fortsat anbefale, at der udarbejdes en overordnet beskrivelse af processen for håndtering af indtægtsopkrævninger.

4.6. Overholdelse af regelgrundlag for tildeling af tilskud

Formål

Tilskud tildeles via tilskudsbevillinger på Finansloven, hvor der som udgangspunkt er defineret kriterier/betingelser for den konkrete tildeling af tilskud. Tilskudsmodtagere er i bred forstand kommunerne, de nettostyrede virksomheder, Selvstyrejede virksomheder samt andre virksomheder, foreninger mm.

Omfang

Hvert departement har ansvaret for administration af de tilskud som ligger på det pågældende finanslovsområde. De væsentligste konti er:

- Driftstilskud
- Andre tilskud til erhverv
- Øvrige tilskud

Vi har udtaget en stikprøve, der dækker de enkelte større områder på finansloven og har herunder kontrolleret, at det udbetalte svarer til det, der fremgår af bevillingen.

Observationer

Stikprøverne – der primært har været fokuseret på afstemning af serviceaftaler - er gennemgået uden væsentlige bemærkninger.

4.7. Overholdelse bevillingsregler, låneregler m.v.

Formål

Det er en grundregel i den offentlige sektor, at ingen udgift kan afholdes og ingen indtægt oppebæres uden der er fornøden bevilling til det. Formålet er derfor at påse at bevillings- og låneregler mm. overholdes.

Omfang

Vi har gennemgået de regnskabsforklaringer, der er udarbejdet i tilknytning til årsregnskabet.

Observation

Ifølge Regnskabshåndbogen sektion 7.3. skal der afgives regnskabsmæssige forklaringer, når det totale forbrug afviger med mere end 2 pct. – dog mindst 1 mio. kr. – i forhold til den givne bevilling. (reelt alle afvigelser over 1 mio. kr.).

Departementet skal oplyse hvilke forhold, der kan begrunde afvigelse set i forhold til de gennemførte aktiviteter – og hvorfor der i givet fald ikke har kunnet skaffes bevillingsmæssig hjemmel for afvigelsen.

Hvis afvigelse skyldes, at det ikke har været muligt at besætte alle stillinger, bør det efter vores opfattelse samtidigt beskrives, hvilke konsekvenser dette har haft for opgaveløsningen på området.

Regnskabsforklaringerne varierer fortsat en del i grundighed og beskrivelsen af årsagerne til afvigelse – herunder mere konkrete angivelser af, hvorvidt afvigelser skyldes ændrede aktivitetsniveauer. Dette skal givetvis ses i sammenhæng med detaljeringsgraden/præcisionen i beskrivelserne af budgetforudsætningerne i Finanslovens bemærkningsafsnit.

Der er således efter vores opfattelse fortsat mulighed for at forbedre forklaringerne på flere områder.

4.8. Øvrige punkter

Revisionen af de øvrige områder har ikke givet anledning til væsentlige kommentarer.

5. Forvaltningsrevision

Ved forvaltningsrevisionen efterprøves om forvaltningen er udøvet under skyldig økonomisk hensyntagen.

Revisionen af de pligtige områder i henhold til Standarderne for Offentlig Revision (SOR) kan gennemføres efter en rotationsplan således, at de pligtige områder er dækket over en 5-årig periode.

Vi har på baggrund af en vurdering af risiko og væsentlighed udarbejdet følgende rotationsplan:

Plantemaer	Gennemgået	2022	2023	2024	2025
Aktivitets- og ressourcestyring *	2021	X	(X)	(X)	(X)
Mål og resultatstyring *	2021	X	(X)	(X)	(X)
Styring af indkøb *	2021	(X)	(X)	X	(X)
Budgetstyring af flerårige inv. projekter *	2021	(X)	(X)	(X)	(X)
Syring af offentlig tilskudsordninger *	2021	(X)	(X)	(X)	(X)

* Plantemaer i henhold til SOR. Dybden i de udførte handlinger vil variere fra år til år, hvilket indikeres med (x). Når emnet er tilvalgt (uden parentes), vil der på baggrund af væsentligheds- og risikoanalysen blive udvalgt et område, hvor de underliggende dispositioner gennemgås.

5.1. Afgrænsning

Forvaltningsrevisionen i tilknytning til årsregnskabet omfatter primært en gennemgang af de etablerede systemer og processer.

Hvis vi bliver opmærksomme på relevante forhold til rapporteringen i tilknytning til dette arbejde og/eller i tilknytning til den finansielle revision samt juridisk-kritisk revision, vil det indgå i vores rapportering.

5.2. Kontrolmiljø

Kontrolmiljøet i forhold til sikringen af en sparsommelig, produktiv og effektiv forvaltning omfatter blandt andet:

- Løbende vurderinger af, om de ressourcer, der bruges til forvaltningen, tilvejebringes i den bedste kombination af relevans/kvalitet og pris
- Løbende vurderinger af, om der er en optimal sammenhæng mellem ressourcer og aktiviteter (kunne samme aktivitetsniveau være opnået med færre ressourcer)
- Løbende vurderinger af, om indsatsen er optimal i forhold til realiseringen af de ønskede effekter (kunne samme effekt være opnået med en mindre resourcekrævende indsats)

5.3. Aktivitets- og ressourcestyring

Formål

Formålet er at vurdere, om Selvstyret har tilrettelagt passende forretningsgange og interne kontroller, der sikrer, at ledelsen har tilstrækkelig og valid information til at træffe velbegrundede beslutninger rettidigt i forbindelse med aktivitets- og ressourcestyringen.

Omfang

Revisionen består primært i løbende drøftelser med ledelserne på styrelses- og departementsniveau.

Observation

Aktivitets- og ressourcestyring udøves kun i begrænset omfang i Selvstyret – og primært på driftsområderne, herunder brancheskoler, døgntilbud og sundhedsvæsen.

Det er alene på brancheskolerne, at finansieringen delvist er koblet på aktiviteten. På øvrige områder har aktivitetstallene i Finansloven i højere grad til formål at afstemme forventninger.

En afvigelse fra aktivitetstallene har dog ikke en direkte virkning for ressourceforbruget, men anvendes dog i nogen grad i forklaringen på afvigelser mellem bevilling og forbrug.

På mere administrative områder er det vanskeligere at finde eksempler på aktivitet- og ressourcestyring.

5.4. Mål og resultatstyring

Formål

Formålet er at vurdere, om Selvstyret har tilrettelagt passende forretningsgange og interne kontroller, der sikrer, at Selvstyret kan rapportere om de mål, der er fastsat af Naalakkersuisut samt, at der er tilrettelagt procedurer, der understøtter udarbejdelse af en retvisende målrapportering.

Omfang

Revisionen består primært i løbende drøftelser med ledelserne på styrelses- og departementsniveau.

Observation

Der findes kun ganske få eksempler på en bevidst mål- og resultatstyring i Selvstyret, ligesom der også kun i meget begrænset omfang findes data til dokumentation af de faktiske resultater i året.

5.5. Styring af indkøb

Formål

Formålet er at vurdere, om Selvstyret har tilrettelagt passende forretningsgange og interne kontroller, der sikrer, at Selvstyret udbyder og udnytter indkøbsaftaler og dermed udnytter eventuelle rabatter mv.

Afgrænsning

Gennemgangen omfatter de tilrettelagte forretningsgange vedrørende udbud mm. og de emner, der fremgår nedenfor. Gennemgangen har ikke omfattet en vurdering af de valg af udbud mm., der er foretaget.

Omfang

Vi har afholdt møde med afdelingen for strategiske indkøb og herunder efterfølgende fulgt op på de behandlede emner:

- Indmeldinger af indkøbsbehov
- Vedligeholdelse af indkøbsplaner
- Relancering af indkøbsportal
- Indkøbsanalyser

Observation

Vi har påset, at der foreligger en indkøbspolitik, og at der er udarbejdet standard for processen og de dokumenter mm., der skal foreligge.

Vedligeholdelse af indkøbsplaner sker bl.a. på baggrund af de indmeldinger om indkøb over 250.000 kr., som de enkelte departementer efter aftalerne skal indsende. Vi har fået oplyst at det heller ikke i 2023 er alle, der har indsendt indmeldinger af indkøbsbehov.

Vi har påset, at der udarbejdes og vedligeholdes indkøbsplaner, at afdelingen har gennemført et antal planlagte udbud samt at der er planlagt centrale udbud frem i tiden.

Der arbejdes fortsat på at få at få webshoppen til at være mere overskuelig og dermed sikre, at flere indkøb sker elektronisk. Vi har fået oplyst, at der arbejdes på at få et godkendelseshierarki implementeret i løsningen, men at denne ikke vil erstatte godkendelsesproceduren i Iris Work Flow.

Webshoppen er baseret på bubobubo.cm, som er et kontraktarkiveringssystem. Systemet registrerer indkøb på de aftaler/kontrakter der ligger i systemet. Man kan derfor følge op på indkøb på fakturalinjeniveau og foretage analyser af indkøb i forhold til de aftaler man har indgået. Vi har fået oplyst, at der jævnligt afholdes statusmøder med de leverandører, der er aftaler med. Systemet kan være med til at sikre, at aftalerne også anvendes af Selvstyrets mange afdelinger

Vi skal endvidere anbefale, at det ud fra eksisterende leverandøroplysninger og andre data kortlægges hvilke områder der reelt er udbudsegnede.

6. Større forvaltningsrevisionsundersøgelser

Større undersøgelser kan iværksættes af Revisionsudvalget eller medlemmer af Naalakkersuisut.

Større undersøgelser tilrettelægges ud fra et konkret undersøgelsestema, hvor såvel økonomiske som juridiske aspekter inddrages.

Temaerne kan bringes i forslag af såvel Revisionsudvalget som medlemmer af Naalakkersuisut, ligesom Deloitte som ekstern revisor kan bringe temaer i forslag.

6.1. Større undersøgelser rekvireret af Revisionsudvalget

Revisionsudvalget har ikke i 2023 rekvireret større forvaltningsrevisionsundersøgelser fra Landskasserevisor.

6.2. Større undersøgelser rekvireret af medlemmer af Naalakkersuisut

Medlemmer af Naalakkersuisut har ikke i 2023 rekvireret følgende større forvaltningsrevisionsundersøgelser fra Landskasserevisor:

Undersøgelse af økonomi- og økonomistyring på brancheskoleområdet

Undersøgelse af lønforhold på et døgntilbud

7. Oplysning om andre revisionsopgaver af andre enheder

7.1. Særlige offentlige virksomheder

Selvstændige offentlige virksomheder er en del af den juridiske enhed Grønlands Selvstyre. Selvstændige offentlige virksomheders årsregnskaber indgår ligeledes som en del af det samlede årsregnskab for Grønlands Selvstyre.

Selvstændige offentlige virksomheder omfatter:

- Brancheskolerne
- Grønlands Universitet

Da disse organisationer har egne driftsbestyrelser, aflægges der samtidig selvstændige driftsregnskaber, der ligeledes forsynes med en revisionspåtegning.

7.2. Revision af nettostyrede virksomheder

De nettostyrede virksomheder er en del af den juridiske enhed Grønlands Selvstyre og omfatter virksomhederne:

- Nukissiorfiit
- Asiaq

De nettostyrede virksomheder indgår ikke i Selvstyrets årsregnskab, men aflægger særskilte årsregnskaber.

Der er afgivet revisionspåtegninger uden forbehold og supplerende oplysninger på årsregnskaberne for alle tre nettostyrede virksomheder.

Der henvises i øvrigt til revisionsprotokollerne vedrørende virksomhedernes årsregnskaber for 2023.

7.3. Vedtægtsbestemt revision af andre enheder

For en række andre enheder er det vedtægtsbestemt, at de skal anvende den valgte eksterne revisor for Grønlands Selvstyre.

Disse enheder omfatter i 2023:

- Kalalliit Nunaata Radioa

- Ligestillingsrådet
- Rådet for Menneskerettigheder
- Børnetalsmanden
- Handicaptalsmanden
- Greenland Visitor Center
- Barselsfonden Amaat
- Grønlands Kunstfond

7.4. Revision af selskaber

En betydelig del af Selvstyrets aktiviteter er placeret i selvstændige juridiske enheder – primært i aktieselskaber.

Aktieselskaber er underlagt selskabslovgivningen og Selvstyrets mulighed for at styre disse selskaber går via den udpegede bestyrelse.

Selvstyret har vedtaget et sæt "Retningslinjer for God Selskabsledelse i Selvstyrejede selskaber", ligesom der årligt udarbejdes en redegørelse om Selvstyrets aktieselskaber til Inatsisartut.

Vi har indhentet og gennemgået den seneste redegørelse fra 2023 baseret på selskabernes regnskaber for 2022.

Selvstyret er ikke omfattet af selskabsreglerne og derfor ikke defineret som et moderselskab. Derfor udarbejdes der heller ikke koncernregnskab.

Selskabernes årsrapporter er underlagt særskilt revision af forskellige revisionsvirksomheder.

Vi har indhentet senest foreliggende årsrapport og påset, at årsrapporterne er forsynet med revisionspåtegninger uden fremhævelser eller kritisk udtalelser om ledelsesberetningerne.

Deloitte har ikke i 2023 været udpeget som generalforsamlingsvalgt revisor for nogle selskaber ejet af Grønlands Selvstyre.

8. Øvrige oplysninger

Vores uafhængighed er en grundlæggende forudsætning for omgivelsernes tillid til vores arbejde som uafhængige revisorer. Vi værner derfor herom – både på personniveau og på opgaveniveau.

Vores processer sikrer, at revisionsteamet ikke har personlige relationer til ledende medarbejdere i den reviderede organisation.

Vores processer sikrer også, at vi ikke påtager os opgaver for virksomheden, der kan anfægte vores uafhængighed, herunder indebære en risiko for selvrevision.

I dette afsnit oplyses om, hvilke andre opgaver vi har løst for organisationen i året.

8.1. Andre rekvirerede opgaver for organisationen

8.1.1. Erklæringsopgaver

- Revision af råstofregnskab for 2020 og 2021
- Revision af projektregnskaber for Socialstyrelsen

8.1.2. Andre opgaver

Siden afgivelsen af vores revisionsprotokollat fra den 27. april 2023 har vi udført følgende opgaver for virksomheden:

- Løbende drøftelser om regnskabsmæssige og andre forhold
- Gennemførelse af udvidet forvaltningsrevision af lønforhold på et døgntilbud for børn og unge
- Gennemførelse af økonomiske analyser på brancheskoleområdet
- Udarbejdelse af diverse mindre notater

9. Underskrifter

I henhold til lovgivningen skal vi erklære, at vi opfylder de habilitetsbetingelser, der er indeholdt i lovgivningen, og at vi under revisionen har modtaget alle de oplysninger, vi har anmodet om.

Nuuk, den 25. april 2024

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Bo Colbe

statsautoriseret revisor

Per Timmermann

statsautoriseret revisor

Om Deloitte

Deloitte leverer ydelser inden for Revision, Skat, Consulting og Financial Advisory til både offentlige og private virksomheder i en lang række brancher. Vores globale netværk med medlemsfirmaer i mere end 150 lande sikrer, at vi kan stille stærke kompetencer til rådighed og yde service af højeste kvalitet, når vi skal hjælpe vores kunder med at løse deres mest komplekse forretningsmæssige udfordringer. Deloitte's ca. 400.000 medarbejdere arbejder målrettet efter at sætte den højeste standard.

Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte er en betegnelse for Deloitte Touche Tohmatsu Limited, der er et britisk selskab med begrænset ansvar, og dets netværk af medlemsfirmaer. Hvert medlemsfirma udgør en separat og uafhængig juridisk enhed. Vi henviser til www.deloitte.com/about for en udførlig beskrivelse af den juridiske struktur i Deloitte Touche Tohmatsu Limited og dets medlemsfirmaer.